

10.s.e. Treenighetsdagen 2022- Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Salme 55, GT: Jer 7:1-15, Ep: Åpenb 3:1-3, Ev: Luk. 19:41-48, II Joh 8: 21-29

I vår Lutherske kirkekalender står det to svenske ord som dagens tema: **"Förspillda tillfällen"**. Bak disse ordene ligger det et stort alvor og en tragedie. "Förspillda tillfällen" handler om å kaste bort de mulighetene som gis og ikke gripe tak i sjansene en får i livet. Når toget har gått, er det for sent å stige på. Det får konsekvenser om en hører Guds ord og ikke tar vare på det. For det å høre Guds ord kan være spørsmål om liv og salighet. Guds ord er ånd og liv. Her bor Den Hellige Ånd. Det er skaperord som kan forandre livet. Guds ord er der for å trøste og bevare deg. Guds ord er den rustningen vi skal ha for å stå imot den onde fienden, og sverdet vi skal bruke til kjempe imot den ondes makt. Men om vi ikke bryr oss om Guds ord når vi hører det kan det istedenfor nytte og velsignelse, føre til dom. «Derfor, som Den hellige ånd sier: **I dag, om dere hører hans røst, så gjør ikke hjertene harde som under opprøret, den dagen de utfordret meg i ørkenen.**» Hebr. 3,7-8 Israelsfolk utfordret Gud under vandringen på tross av Guds velsignelser. «Se til, søsken, at ingen av dere blir onde og vantro i hjertet og faller fra den levende Gud. Dere skal heller oppmuntre hverandre hver dag, **så lenge det heter "i dag"**, så ingen av dere skal la seg bedra av synden og bli forherdet.» Hebr 3,12-13

Jesus forteller oss noe om dette i dagens evangelietekst. Han gråter over Jerusalem og sier: «Hadde du bare på denne dagen forstått, du også, hva som tjener til fred! Men nå er det skjult for øynene dine.» Så kommer han med en advarsel at fienden kommer og gjør ende på folket. «De skal slå deg og barna dine til jorden, og det skal ikke bli stein tilbake på stein i deg, fordi du ikke forsto at tiden var kommet da Herren gjestet deg». I august år 70 la romerne Jerusalem og tempelet i ruiner etter en lengre beleiring og knuste det jødiske opprøret som startet noen år tidligere. Straffen kommer over folket, tempelet og byen skal ødelegges. De hadde ikke brukt anledningen til å tro på Jesus Kristus, isteden foraktet de han og ville ikke høre på ham. Dermed ble de rammet av dommen og straffen. Hva kan dette lære oss? Om du forkaster evangeliet og tar avstand fra Kristus, venter den evige fortapelsen. Dagens tekst er en klar advarsel til oss at «begynt er ikke endt det skal du vite, du som har din Jesus kjent bli ved å stride». Alt dette er gjenkjennelig for vår tid. Sendebrevet til menigheten i Efesos har følgende alvorlige ord fra Gud: «Men dette har jeg imot deg: Du har forlatt din første kjærlighet. 5 Tenk på hvor du sto før du falt. Vend om og gjør de gjerninger du gjorde før! Ellers kommer jeg til deg og tar lysestaken din bort – hvis du ikke vender om.» Åp 2,4-5

I våre land skjer avkristning på alle plan med hurtigtogs fart. Det er manglende kunnskap, interesse og respekt for Guds ord. Helt nye verdier i strid med Guds ord, prioriteres av folket og myndighetene. Likegyldigheten og intoleransen er stor. Våre lands velstand, framgang og utvikling er tuftet på respekt for Gud og hans ord. Men vår kulturarv med sine kristne verdier, fornektes og foraktes. Mennesket selv står i sentrum og har gjort seg selv til gud. Det viktigste i livet er at en får realisert seg selv, sine lyster og sitt liv gjerne på bekostning av andre. Sannheten måles hele tiden opp mot hva som er rett og best for meg selv. De verste utslagene av dette ser vi i krigen i Europa i dag, men også i de tusener av barn som drepes i mors liv hvert eneste år. Det er blitt en menneskerett å leve og handle slik at en selv får leve ut sine behov, selv om det går på livet løst for andre.

For den som har lest sin bibel, er dette ikke noe nytt. Profeten Amos talte for døve ører da han refset og felte dommen over Guds folk. «Se, dager skal komme, sier Herren Gud, da jeg sender sult i landet, ikke sult etter brød og ikke tørst etter vann, men etter å høre Herrens ord. 12 De skal flakke om fra hav til hav, streife omkring fra nord til øst og søke etter Herrens ord, men de skal ikke finne det.» Am 8,11-12 Selv om alt håp er ute. Selv om vi opplever at alle vender Gud ryggen og lukker sine ører og hjerter, så kommer det tider da folk vil høre Guds ord. Faren er at «lysestaken» er flyttet og Guds ord ikke lenger kan høres og sakramentene ikke lenger forvaltes. Men så lenge evangeliet forkynnes og sakramentene forvaltes er lyset her. Jesus er selv verdens lys. Vi har ansvar for å holde dette lyset brennende i årene som kommer. Derfor trenger vi å stå sammen i en tro og en bekjennelse slik at Guds ord kan lyde og sakramentene kan utdeles. Her har hver enkelt av oss et ansvar for å støtte opp under og delta i gudstjenesten- så ofte vi mottar Herrens legeme og blod forkynner vi Herrens død og oppstandelse inntil han kommer. Da kan mennesker fortsatt komme til tro, for dette er midler Den Hellige Ånd bruker, og da skinner fortsatt lyset i lysestaken.

"Jeg går bort, og dere skal lete etter meg, men dere skal dø i deres synd. Ditt jeg går, kan dere ikke komme.", sier Jesus i dagens pretekst. Han er på tempelplassen og folket og fariseerne er hans tilhørere. Jesus feller en dom over sine tilhørere. Han skal gå fra dem og de skal dø i sine synder uten

håp om tilgivelse. Å dø i sine synder, er det samme som å bli dømt og straffet for sine synder med den evige fortapelsen. Å få komme dit Jesus er, er himmelen og det evige livet. Det innebærer å få tilgivelse for alle sine synder. Mange av jødene sa nei til Jesus og ville ikke ha noe med han å gjøre, derfor gråter Jesus over Jerusalem. I og med troen på Jesus er vi en del av Guds Rike. Men om en ikke tror, forkaster en Kristus og sier nei til evangeliet. Dette viser seg i praksis ved at en ignorerer og ikke bruker nådemidlene. Den hellige Ånd skaper troen og vedlikeholder troen gjennom nådemidlene, ord og sakrament. Uten tro går mennesker fortapt og står under dommen. Derfor må vi bruke de muligheter vi har til å ta til oss av ord og sakrament. Det er den åndelige mat og næring vi trenger for å leve et liv i troen på Kristus. Jesus viser her klart hvordan det går med de som forakter evangeliet, som avviser nådetilbudet og nådemidlene: **«dere skal dø i deres synd»** Dere må selv stå til ansvar.

I dagens evangelietekst da Jesus forteller om Jerusalems ødeleggelser, så tilføyer han en begrunnelse: *«fordi du ikke forsto at tiden var kommet da Herren gjestet deg.»* Luk 19,44. Det betydde ikke at nådetiden var slutt for alltid. Selv om nå Jesus for opptil himmelen, så ble den hellige Ånd gitt til apostlene som fikk oppdraget med å forkynne evangeliet for hele verden. I talen på pinsedagen oppfordret Peter folket til å omvende seg og la seg døpe. Over 3000 ble lagt til menigheten denne dagen, så nådetiden var ikke slutt. Siden fikk Paulus også se inn i evangeliet og han også forkynte evangeliet for jødene i synagogene deres. Også under Jerusalems ødeleggelse var det fortsatt en nådetid. De som trodde på Jesus, skulle flykte unna opp i fjellene og ut på landsbygden. Men de som ikke trodde på Jesus skulle rammes av dommen: **«dere skal dø i deres synd»**. De som tok imot ham, og trodde, ble salige. Gud har ikke forkastet sitt folk, Paulus sier i Rom 11,5 at det i vår tid er *«blitt en rest igjen som Gud i sin nåde har utvalgt»*. Så lenge evangeliet om syndenes forlatelse tilbys syndere og at nådemidlene er i bruk, er det et uttrykk for at det enda er nådetid. Det er nok at du hører evangeliet med dine ører, for at du skal tro at Jesus er din frelser. Det er nok å vite at du er døpt. Da har du en rett og en plikt til å vite at du er et Guds barn. Det er nok å høre at presten sier til deg: Dine synder er deg forlatt. Dermed vet du og har en rett og plikt til å tro at alle dine synder er tilgitt og at du har fred med Gud. Det er nok å drikke Jesu blod og spise hans kjød i sakramentet. Da har du en rett og en plikt til å tro at du eier Kristus selv, du eier syndenes forlatelse og du eier evig liv og salighet. Jeg trenger ikke noe mer. Jeg trenger ikke andre bekreftelser enn de jeg får i og med ordet og sakramentene. Slik arbeider den Hellige Ånd med ordet og med deg.

Fariseerne kunne heller ikke akseptere at Jesus var Gud selv og sa om seg selv **"jeg er Han"**. Derfor sier Jesus til dem: *«Jeg sa at dere skal dø i deres synder. For hvis dere ikke tror at "jeg er Han", skal dere dø i deres synder.»* Joh 8,24. Uten troen på at Jesus Kristus er Messias den levende Guds Sønn, er de uten håp. Uten troen på Treenigheten, er de utenfor nåden og må **«dø i deres synder»**.

Hvorfor skulle jødene dø i sine synder? Det var helt unødvendig. Jesus bar hele verdens synder opp på korsets tre og sonet for dem alle. Men fariseerne ville ikke akseptere at dette offer måtte skje. De lærte at Gud var barmhjertig, men de tok avstand fra at han skulle ofre seg. Syndene kunne forlates på bakgrunn av fariseerens gjerninger. Det var kjøp og salg. De solgte sine gode gjerninger og mottok Guds barmhjertighet. De trengte ikke Jesu forsoning. De trengte ikke Jesu undervisning. De lærte at i alle mennesker var det noe godt som kunne dyrkes fram. På denne måten foraktet de nådemidlene og dermed Gud selv. Derfor måtte de selv dø i sine synder.

«Når dere har løftet Menneskesønnen opp, skal dere forstå at Jeg er, og at jeg ikke gjør noe av meg selv, men sier det som Far har lært meg.» Joh 8,28. Jesus underviser sine tilhørere om frelsesverket. Han er tålmodig og nytter enhver anledning, selv om folket ikke alltid vil høre. Når han blir korsfestet skal de forstå og innse at han er Gud som ble menneske som kom fra himmelen for å kjøpe fri alle som var underlagt dommen. Jesus sier her om seg selv at han er Menneskesønnen og «JEG ER» - som er Guds navn. Dette skulle de erkjenne etter at Jesus ble korsfestet. Det står om offiseren og folket som holdt vakt over Jesu grav, at de utbrøt i stor frykt: *«Sannelig, han var Guds Sønn!»* Matt 27,54. Men hva ligger det så i det han her sier: *«det som Faderen har lært meg?»* I Sal 40:8 f står det: *"Se, her kommer jeg. I bokrullen er det skrevet om meg. Å gjøre din vilje, Gud, er min lyst, jeg har din lov i mitt hjerte."* Faderens vilje er åpenbart *«i bokrullen»*, det vil si i Skriften i loven og profetene. Guds vilje er åpenbart for oss i loven. Det var en klar forutsetning at vi skulle oppfylle Guds vilje, men intet menneske var i stand til å holde Guds vilje. Da kom Gud sønn fra himmelen og ble menneske. Som Gud sønn og Menneskesønnen i samme person gjorde han alt det Faderen ville og oppfylte alle krav og bud. Gal 4:4f oppsummerer dette slik: *«Men i tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne og født under loven. 5 Han skulle kjøpe fri dem som sto under loven, så vi kunne få retten til å være*

Guds barn.» Men Jesus gjorde også Faderens vilje i det at han tok straffen for den skylden alle mennesker hadde opparbeidet seg i sitt forhold til Gud. Han gikk frivillig i døden for å betale for å betale for våre synder slik at vi skulle gå fri. «Men han ble såret for våre overtredelser og knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, ved hans sår har vi fått legedom.» Jes 53,5 At Guds sønn skulle utføre Faderens vilje er både dette at han aktivt oppfylte loven og at han passivt var under loven og lovens forbannelse i det han tok på seg alle våre synder og betalte gjelden for oss alle.

Må Gud gi oss nåde til å fortsette arbeidet med å ha en forsamling og kirke der nådemidlene forvaltes og der det er noen som bruker nådemidlene. Alt står og faller med om vi tror på hans navn. Den som har Sønnen, han har livet. Den som ikke tror, har ikke livet og er under dommen. Her er skriften tindrende klar. La oss ta lærdom av dagens ord. Jerusalem er ødelagt og tempelet revet. Men det nye Jerusalem er Guds Rike på jord, Jesu Kristi kirke og hans forsamling med Ord og sakramenter har vi mellom oss og er en del av. I forlengelsen av dagens pretekst står det: «Da han sa dette, var det mange som trodde på ham. Jesus sa da til de jøder som var kommet til tro på ham: "Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.» Joh 8,30-32. Amen